

การประเมินความเสี่ยงทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

องค์การบริหารส่วนตำบลสร้อยพร้าว
อำเภอสร้อยพร้าว จังหวัดอุดรธานี

คำนำ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ เป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและลดโอกาสการเกิดการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้อำนาจโดยมิชอบของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความเชื่อมั่นของประชาชน ต่อหน่วยงานภาครัฐ

องค์การบริหารส่วนตำบลสร้อยพร้าว อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้ตระหนักถึง ความสำคัญของการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการใช้อำนาจและ ตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงาน จึงได้จัดทำ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็น ดังกล่าว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ระบุ และประเมิน ความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการใช้อำนาจในทางที่ไม่เหมาะสม หรือการเอื้อประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง

การดำเนินการครั้งนี้ มุ่งเน้นให้เกิดการกำหนดมาตรการควบคุมและป้องกันความ เสี่ยงอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้บุคลากรมีความตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตน ปฏิบัติงานด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร ที่ไม่ยอมรับการทุจริตทุกรูปแบบ

องค์การบริหารส่วนตำบลสร้อยพร้าวหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ในครั้งนี้ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับการบริหาร จัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นที่เชื่อถือของประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน

สารบัญ

	หน้า
1. ความเสี่ยงการทุจริต	1
2. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	2
3. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร	2
4. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	2
5. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน	3
6. การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน	3
6.1 การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)	3
6.2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง 3	
6.3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level Matrix)	4
6.4 การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk - Control Matrix Assessment)	5
6.5 แผนบริหารความเสี่ยง	6
6.6 การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง	6
6.7 การจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง	6
7. การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ของเทศบาลตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี	
7.1 ตารางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	7

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้อยพร้าว อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

๑. ความเสี่ยงการทุจริต

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

สินบน หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใดๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการโน้มน้าว หรือตอบแทน เพื่อให้ บุคคลกระทำ หรือละเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น (ตามความหมาย ของ ISO ๓๗๐๐๑ “offering, promising, giving, accepting or soliciting of an undue advantage of any value (which could be financial or non-financial), directly or indirectly, and irrespective of location(s), in violation of applicable law, as an inducement or reward for a person acting or refraining from acting in relation to the performance of that person’s duties.”)

ของขวัญ หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ให้แก่กันเพื่ออภัยโทษไมตรี ให้เป็นรางวัล ให้โดย เสนอหา ให้เพื่อการสงเคราะห์หรือให้เป็นสินน้ำใจ และให้หมายรวมถึงประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น การให้สิทธิพิเศษซึ่งไม่ใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไป ในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือ การได้รับบริการ หรือการได้รับการฝึกอบรม หรือการได้รับความบันเทิงตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือ การท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใด ในลักษณะเดียวกัน รวมถึงการให้บัตร ตัว หรือหลักฐาน อื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้าหรือการคืนเงินหรือสิ่งของให้ภายหลัง

การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมชาติ หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลที่ให้แก่กันในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ และให้หมายความรวมถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ใน โอกาสการแสดงความยินดีการ

แสดง ความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคม
ด้วย

ประเด็นความเสี่ยงทุจริต หมายถึง เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบ หรือเหตุการณ์ ที่
อาจจะความเสี่ยงการทุจริตในอนาคต

โอกาส (Likelihood) หมายถึง โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นใน อนาคต
ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งที่เป็นตัวเงิน หรือไม่
เป็นตัวเงิน

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) หมายถึง คะแนนรวมที่แสดง ให้เห็น
ถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัย คือ
โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner) หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบ
กระบวนการหรือโครงการ

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

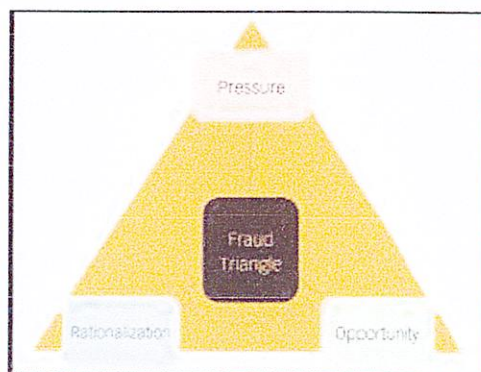
มาตรการป้องกันกรทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายใน ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริต ให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีกรทุจริต หรือ ในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีกรนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มี การเตรียมการป้องกันส่วนหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่ อย่งใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการ ป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๓. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยง ก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติ ของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มี การรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายใน จะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับ ควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (fraud triangle)

๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ ของหน่วยงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลสร้อยพร้าวอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานีประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้ หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๖. การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ ของหน่วยงาน

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

๖.๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติงาน ของกระบวนการงานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วย ขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยง ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการ ดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้นๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูล รายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

* Known Factor ความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อนคาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำหรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว

* Unknown Factor ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

๖.๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

การวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น

สถานะสีเขียว : เป็นความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : เป็นความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่าง

ปฏิบัติงานตามปกติการควบคุมดูแล

สถานะสีแดง : เป็นกระบวนการความเสี่ยงระดับสูงเป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน

สถานะสีแดง : เป็นความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก
ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรือสม่ำเสมอ

๖.๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level Matrix)

$$\text{ระดับความเสี่ยง (D)} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ}$$

(Likelihood : L) (Impact : I)

เป็นการนำโอกาสหรือความเสี่ยงการทุจริต มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวมซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวังคูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบ โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

๖.๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- (๑) ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น MUST หมายถึง มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ โดยค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒
- (๒) ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น SHOULD หมายถึง มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

๖.๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- (๑) กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผู้มีส่วนได้เสีย Stakeholders รวมถึง หน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครีเอกชน ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- (๒) กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- (๓) กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวกับผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- (๔) กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวกับผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือกระทบด้านการเรียนรู้ องค์กรความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	๕	๕	๖	๗	๘	๙
	๔	๔	๕	๖	๗	๘
	๓	๓	๔	๕	๖	๗
	๒	๒	๓	๔	๕	๖
	๑	๑	๒	๓	๔	๕
		๑	๒	๓	๔	๕
		โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)				

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	เขตสี	มาตรการควบคุม
ระดับความเสี่ยงต่ำ	๑ - ๓ คะแนน	เขียว	ยอมรับความเสี่ยง
ระดับความเสี่ยงปานกลาง	๔ - ๙ คะแนน	เหลือง	ยอมรับความเสี่ยง แต่ควรมีมาตรการควบคุม
ระดับความเสี่ยงสูง	๑๐ - ๑๖ คะแนน	ส้ม	ต้องมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
ระดับความเสี่ยงสูงมาก	๑๗ - ๒๕ คะแนน	แดง	ต้องมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง โดยการหยุด ยกเลิกเปลี่ยนแปลงกิจกรรม

๖.๕ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk - Control Matrix Assessment)

ระดับการควบคุมความเสี่ยงกรทุจริต โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียหายทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

ปานกลาง: จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กรแต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

ต่ำ : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
	ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
ดี การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๓)
พอใช้ การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖)
อ่อน การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิภาพ การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙)

๖.๕ แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

เหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk – Control Matrix Assessment ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยง ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง เลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับ ต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต หรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงานหรือกระบวนการหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม)

๖.๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดักเพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง

สถานะสีเขียว (ยังไม่เกิดการเฝ้าระวังต่อเนื่อง)

: ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ค้นพบข้อผิดพลาดเพียง

สถานะสีเหลือง (เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้)

: เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยงแต่แก้ไขได้ทันที่ตามมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับความรุนแรงน้อยลงกว่าระดับ ๓

สถานะสีแดง (เกินกว่าการยอมรับ)

: เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายแก้ไขไม่ได้ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมเพิ่มขึ้น แผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับความรุนแรงน้อยกว่าระดับ ๓

๖.๗ การจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

จะเป็นการนำผลจากทะเบียนเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ตามข้อ ๖.๖ ออกตามสถานะ ๓ สถานะ ซึ่งในขั้นตอนนี้ สถานะความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้ จะต้องมีการเพิ่มหรือมาตรการอะไรเพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยงออกเป็น ดังนี้

(๑) เกินกว่าการยอมรับ (สถานะสีแดง Red) ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

(๒) เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม (สถานะสีเหลือง Yellow)

(๓) ยังไม่เกิดการเฝ้าระวังต่อเนื่อง (สถานะสีเขียว Green)

๗. การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลสร้อยพร้าว อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

หลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ใช้เกณฑ์การประเมิน ๒ มิติ ได้แก่

- โอกาสเกิด (Likelihood: L) ระดับ ๑-๕ (น้อยมาก → มากที่สุด)
- ผลกระทบ (Impact: I) ระดับ ๑-๕ (น้อยมาก → รุนแรงมาก)

การคำนวณระดับความเสี่ยง = $L \times I$

• ๑-๕ = ต่ำ • ๖-๑๒ = ปานกลาง

• ๑๕-๒๕ = สูง

ตารางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่)

ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่				
การประเมินความเสี่ยง	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เกณฑ์การประเมิน (LxI)	ระดับความรุนแรง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง
กระบวนงาน หรือโครงการ การบริหารงานบุคคล (การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย)	การใช้อำนาจแทรกแซง เพื่อเอื้อ ประโยชน์แก่ บุคคลใกล้ชิด	$๕ \times ๕ = ๒๐$	สูง	- กำหนดหลักเกณฑ์ชัดเจน โปร่งใส - แต่งตั้งคณะกรรมการ หลายฝ่าย - เปิดเผยข้อมูลต่อ สาธารณะ
การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เช่น ใบอนุญาตต่าง ๆ)	การใช้อัตินิจโดยมิชอบ เรียกรับ ผลประโยชน์	$๕ \times ๕ = ๒๖$	สูง	- กำหนดขั้นตอน/ระยะเวลาให้ ชัดเจน - ใช้ระบบ eservice ลด การใช้ดุลพินิจ - มีช่องทาง ร้องเรียน

ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่				
การประเมินความเสี่ยง	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เกณฑ์การประเมิน (LxI)	ระดับความรุนแรง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง
กระบวนการ หรือโครงการ การจัดซื้อจัดจ้าง	การใช้อำนาจกำหนด TOR เอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบ การบางราย	๓ x ๕ = ๑๕	สูง	- ตรวจจับ TOR โดยคณะกรรมการ - เปิดแผนข้อมูลผ่าน ระบบ e-GP - แยกหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
การตรวจรับพัสดุ	การใช้อำนาจรับงานโดยไม่ เป็นไปตามสัญญา	๓ x ๔ = ๑๒	สูง	- แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับหลาย ฝ่าย - บันทึกภาพ/ หลักฐานประกอบ - ตรวจสอบซ้ำ
การใช้งบประมาณ	การอนุมัติใช้งบประมาณไม่ เป็นไปตาม วัตถุประสงค์	๓ x ๔ = ๑๒	ปานกลาง	- กำหนดแผนการใช้จ่ายชัดเจน - ตรวจสอบโดยหน่วยงาน การเงิน - รายงานผลการใช้จ่าย
การกำกับดูแลโครงการ	การใช้อำนาจและเงินการ ปฏิบัติหน้าที่เพื่อเอื้อ ประโยชน์	การใช้อำนาจและเงินการ ปฏิบัติ หน้าที่เพื่อเอื้อ ประโยชน์	สูง	- มีระบบติดตามประเมินผล - รายงาน ความก้าวหน้าต่อ ผู้บริหาร - ตรวจสอบ ภายใน
การให้บริการประชาชน	การเลือกปฏิบัติ/เรียกรับผลประโยชน์	๔ x ๔ = ๑๖	สูง	- กำหนดมาตรฐานการให้บริการ - ติด ประกาศขึ้นตอม/ คำธรรมเมียม - ก่อตั้ง วงจรปิด/ระบบคิว

สรุป

จากการประเมินพบว่า กระบวนการที่มีความเสี่ยงระดับสูงส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกำกับการใช้อำนาจในการพิจารณา อนุมัติ และการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น หน่วยงาน ควรมุ่งเน้นการ

กำหนดมาตรการควบคุมภายในที่เข้มงวด โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริม-การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงาน